

5 OTÁZOK

JUDr. Juraj Tkáč

Elektronický kontraktačný systém (EKS) prináša zmeny do procesu verejného obstarávania. Ostrá prevádzka Elektronického trhoviska bola spustená 1. 2. 2015, povinnosť využívať tento systém vzniká dňom 1. 3. 2015. Na skúsenosti s používaním systému, ako aj na dosahy pre projekty financované z eurofondov, sme sa spýtali Juraja Tkáča, odborníka na verejné obstarávanie.

1

Čo je vlastne Elektronický kontrakčný systém a kto má povinnosť ho používať?

Elektronický kontrakčný systém (EKS) je tvorený Elektronickým trhoviskom (ET) a Dynamickým nákupným systémom (DNS). Ide o informačný systém spravovaný Ministerstvom vnútra, ktorý slúži na zabezpečenie ponuky a nákupu tovarov, služieb a stavebných prác bežne dostupných na trhu, ako aj na zabezpečenie s tým súvisiacich činností.

Povinnosť používať EKS majú všetci verejní obstarávatelia, teda štát, VÚC, obce, ako aj osoby, ktoré síce nie sú v postavení verejného obstarávateľa, avšak boli im poskytnuté finančné zdroje verejného obstarávateľa vo výške minimálne 50 % z hodnoty projektu.

Elektronické trhovisko si v skratke môžeme predstaviť ako akýsi internetový obchod, na ktorom si verejný obstarávateľ (napr. obec) nielenže môže vybrať z ponúkaných tovarov, ale sama si môže definovať, aký druh tovaru, služby, resp. stavebnej práce hľadá a čaká, ktorý z dodávateľov jej ponúkne najlepšiu cenu.

Ostrá prevádzka Elektronického trhoviska bola spustená 1. 2. 2015, povinnosť využívať ET vzniká všetkým povinným osobám od 1. 3. 2015. Dynamický nákupný systém je momentálne vo fáze testovania.

2

Aké zmeny nastanú vo verejnom obstarávaní po zavedení EKS?

Zavedenie EKS považujem za dôležitý míľnik v procese slovenského verejného obstarávania. Povinnosť využívať Elektronické trhovisko na proces verejného obstarávania sa vzťahuje na všetky zákazky na stavebné práce, tovary a služby bežne dostupné nad 1000 eur bez DPH do hodnoty 134 000 eur, resp. 207 000 eur bez DPH (v závislosti od typu verejného obstarávateľa), teda na všetky zákazky, ktoré majú spotrebný charakter, resp. sú určené na uspokojenie bežných prevádzkových potrieb verejného obstarávateľa.

Podľa dostupných informácií, v súčasnosti (ku dňu uzávierky vydania – pozn. redakcie) Ministerstvo vnútra ako prevádzkovateľ EKS zastáva názor, že každý druh zákazky, pre ktorú je možné nájsť identickú položku v EKS, sa považuje za bežne dostupnú. Nakoľko tento názor nemá priamo oporu v zákone o verejnom obstarávaní, bude otázne, ako sa k tomuto vysvetleniu bežnej dostupnosti postaví Úrad pre verejné obstarávanie.

3

Aký bude dosah využívania EKS pre projekty financované z eurofondov?

Z pohľadu projektov spolufinancovaných z prostriedkov EÚ vidíme momentálne ako veľké riziko absenciu akýchkoľvek metodických usmernení či už zo strany Úradu pre verejné obstarávanie, alebo riadiacich orgánov. Na jednej strane má tak prijímateľ finančných prostriedkov povinnosť využívať na bežne dostupné zákazky EKS, na druhej strane však

neexistuje presná metodika, ako má prijímateľ pri zadávaní zákaziek do EKS postupovať. Hrozí tak riziko možných korekcií v budúcnosti. Ďalšou rizikovou skutočnosťou je, že v zmysle rozhodnutia Komisie EÚ sa pri eurofondoch majú uplatňovať rovnaké princípy pri podlimitných zákazkách ako pri právnej úprave nadlimitných zákaziek na EÚ úrovni (smernice). A teda aj pri podlimitných zákazkách spolufinancovaných z prostriedkov EÚ sa majú uplatňovať revízne postupy, čo však v súčasnosti funkcionálnosť Elektronického trhu neumožňuje. Zároveň v zmysle nových smerníc sa má uprednostňovať kritérium ekonomicky najvýhodnejšej ponuky pred výlučne najnižšou cenou, EKS však využíva výlučne metódu najnižšej ceny.

V praxi sa vyskytujú názory, že obsah automaticky generovaných zmlúv, ktoré generuje EKS, nie je kompatibilný s príručkami eurofondov. Až budúcnosť ukáže, ako sa k tejto skutočnosti postavia riadiace orgány, resp. kontrolné orgány Komisie EÚ.

Domnievam sa, že EKS vychádza z princípov, na ktorých sú budované nové smernice EÚ o verejnom obstarávaní, a to elektronizácia procesu verejného obstarávania, znižovanie byrokratickej záťaže tak pre verejných obstarávateľov, ako aj uchádzačov, ako aj z princípu znižovania machinácií pri verejnom obstarávaní. Z tohto dôvodu systém EKS nemôže EÚ hodnotiť inak ako len pozitívne.

Bežne dostupné tovary, stavebné práce alebo služby na trhu sú na účely zákona o verejnom obstarávaní také tovary, stavebné práce alebo služby, ktoré

- a) nie sú vyrábané, poskytované alebo uskutočňované na základe špecifických a pre daný prípad jedinečných požiadaviek,
- b) sú ponúkané v podobe, v ktorej sú bez väčších úprav ich vlastností alebo prvkov aj dodané, poskytnuté alebo uskutočnené a zároveň
- c) sú spravidla v podobe, v akej sú dodávané, poskytované alebo uskutočňované pre verejného obstarávateľa a obstarávateľa, dodávané, poskytované alebo uskutočňované aj pre spotrebiteľov a iné osoby na trhu.

4

Na EKS sa už uskutočňujú obchody od roku 2014. Vedeli by ste nám odporúčať, na čo sa zamerať pri príprave obchodu na Elektronickom trhovisku?

Naša spoločnosť realizovala pre klienta jeden z doposiaľ najväčších obchodov na Elektronickom trhovisku, a to nielen čo do finančného rozsahu (zákazka začala na hodnote cez 200 tisíc eur a konečná vysúťažená hodnota bola cca 130 tisíc eur), ale aj čo do počtu uchádzačov (42 uchádzačov). V kontexte doterajšej praxe obchodov na Elektronickom trhovisku, ako aj skutočnosti, že spustený obchod nie je možné upravovať, resp. meniť a dopĺňať, považujeme za najdôležitejšie správne, jasné a nediskriminačné nastavenie opisu predmetu zákazky. Potreba definovania správneho opisu je oveľa dôležitejšia, ako bola doteraz. Ako príklad môžem uviesť: verejný obstarávateľ zabudne do opisu predmetu zákazky určiť aj dopravu, v priebehu súťaže sa to už nedá doplniť, víťazný uchádzač cenu dopravy zahrnie do ponuky a zmluva sa automaticky uzavrie bez dopravy. V takomto prípade verejný obstarávateľ môže mať tendenciu odstúpiť od zmluvy, čo však zo strany uchádzačov bude pravdepodobne napádané.

5

Prinesie podľa vás EKS transparentnosť do verejného obstarávania?

Ak EKS potvrdí trend vyššej účasti uchádzačov v súťažiach, ako to bolo doteraz pri klasickom papierovom verejnom obstarávaní, je určite možné hodnotiť EKS ako prostriedok pre zvýšenie transparentnosti vo verejnom obstarávaní.

JUDr. Juraj Tkáč je absolventom Právnickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave. Pôsobí v Advokátskej kancelárii MST Partners a je konateľom spoločnosti I.T.E.I., s.r.o., ktorá poskytuje komplexné poradenstvo vo verejnom obstarávaní. Má bohaté skúsenosti s prípravou ponúk vo verejných obstarávaní, ako aj s obstarávaním nadlimitných či podlimitných zákaziek. Zároveň kompletne zastrešuje verejné obstarávanie pre štrukturálne fondy EÚ. Popri aplikačnej praxi sa venuje publikačnej a lektorskej činnosti. Jeho články nájdete v odborných periodikách, vrátane časopisu Verejné obstarávanie - právo a prax.